

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 15. september 2025

Sak 2025/112 - Løten Frivilligsentral - org.nr. 998 865 859 - klage over vedtak om avslag på søknad om forhåndsgodkjenning som ikke-fortjenestebasert organisasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, medlem Renate Kristiansen og varamedlem Dagrun Y. Haider

Sakens bakgrunn

- (1) Løten Frivilligsentral (heretter «klager») søkte 21. februar 2024 om forhåndsgodkjenning som ikke-fortjenestebasert organisasjon.
- (2) Lotteritilsynet avslo søknaden 27. november 2024, med den begrunnelse at klager utfører virksomhet på vegne av det offentlige, ved at kommunen kan påvirke eller legge føringer for virksomheten. Det vises til at omfanget og karakteren av klagers virksomhet særlig knyttet til matutkjøring til hjemmeboende, i kombinasjon med finansieringsmodellen, taler for at organisasjonen driver virksomhet som utgjør mer enn et supplement til det offentliges oppgaver. Tilsynet legger derfor til grunn at en vesentlig del av klagers virksomhet ligger innenfor ansvarsområdet til det offentlige. Det legges også noe vekt på at Løten kommune er medlem av organisasjonen, og at kommunen har to stemmer på årsmøtet og skal utnevne både et styremedlem og et varamedlem.
- (3) Klager påklaget vedtaket 16. desember 2024. Det vises til at utkjøring av mat til hjemmeboende kun er én av mange oppgaver som organisasjonen utfører, og at bredden i virksomheten fremgår av årsrapporten for 2022. Klager anfører at utkjøring av mat til hjemmeboende ikke er en oppgave som ved lov er lagt til det offentlige. Utkjøring av mat skjer fra Løten Helsetun og utføres av klagers frivillige. Dette er årsaken til at bestilling og betaling av maten håndteres gjennom kommunen. Klager erkjenner at virksomheten kommer det offentlige til gode, men viser til at dette ikke kan frata organisasjonen muligheten til å få forhåndsgodkjenning.
- (4) Klager anfører at Løten kommune ikke kan legge føringer for virksomheten. Det vises til at en rekke lag og foreninger har andeler i frivilligsentralen, og at over 160 privatpersoner er personlige medlemmer. Flere av disse organisasjonene har medlemmer i klagers styre, og 20 stemmeberettigede deltok på klagers forrige årsmøte. Klager gjør gjeldende at kommunens dobbeltstemme på årsmøtet derfor ikke er tilstrekkelig til at kommunen kan legge føringer for virksomheten. Det vises videre til at organisasjonen mottar et betydelig økonomisk bidrag fra Løten kommune, og at dette er nødvendig for å opprettholde driften av frivilligsentralen. Den økonomiske rammen for tilskuddsordningen til frivilligsentraler krever at sentralene har 40 prosent lokal finansiering for å kunne motta statlig tilskudd. Vedlagt klagen fulgte et støtteskriv fra Løten kommune.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

- (5) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 22. januar 2025 til Lotterinemnda for behandling.
- (6) Klager sendte i brev 6. februar 2025 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Tilsynet sendte kommentarer til klagers merknader i brev 11. februar 2025. Det vises for øvrig til klagen, støtteskrivet og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (7) Det rettslige grunnlaget er lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) og forskrift 17. november 2022 nr. 1978 om pengespill (pengespillforskriften).
- (8) Lotteritilsynet kan gi ikke-fortjenestebaserte organisasjoner tillatelse til å tilby pengespill, jf. pengespilloven § 18. Overskuddet fra pengespillene som tilbys av organisasjoner etter § 18, kan ikke finansiere oppgaver som ved lov er lagt til offentlige organer eller virksomhet som utføres av eller på vegne av offentlige organer, jf. pengespilloven § 19.
- (9) Det følger av pengespillforskriften § 38 sjette ledd at organisasjoner som utfører virksomhet som er organisert av eller er på vegne av det offentlige ved at stat, fylkeskommune eller kommune gjennom å oppnevne styremedlemmer eller på annen måte kan påvirke eller legge føringer for virksomheten, ikke kan bli forhåndsgodkjent.
- (10) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (11) Løten Frivilligsentral sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 27. november 2024 om avslag på søknad om forhåndsgodkjenning som ikke-fortjenestebasert organisasjon.
- (12) Lotteritilsynet avsto søknaden, med den begrunnelse at klagers virksomhet særlig knyttet til matutkjøring til hjemmeboende utføres på vegne av det offentlige. I innstillingen viser tilsynet også til at klagers øvrige aktivitets- og tjenestetilbud ikke har et tilstrekkelig omfang til at organisasjonen kan få forhåndsgodkjenning.
- (13) Det følger av pengespilloven § 19 at overskudd fra pengespillene som tilbys etter § 18, ikke kan finansiere oppgaver som ved lov er lagt til offentlige organer eller virksomhet som utføres på vegne av offentlige organer. Selv om bestemmelsen primært regulerer bruken av overskuddet fra pengespillene, vil bestemmelsen også legge føringer for hvilke organisasjoner som kan få forhåndsgodkjenning. Det fremgår blant annet av Prop. 220 L (2020-2021) punkt 14.4.2.3. at pengespilloven § 19 skal fange opp noen av de prinsippene som lå til grunn for avgrensningen av hvilke formål som kunne få tillatelse til å tilby pengespill etter lotteriloven.
- (14) Den nærmere avgrensningen av hvilke organisasjoner som kan få forhåndsgodkjenning, følger av pengespillforskriften § 38. Det fremgår av § 38 sjette ledd at organisasjoner som utfører virksomhet som er organisert av eller er på vegne av det offentlige ved at stat, fylkeskommune eller kommune gjennom å oppnevne styremedlemmer eller på annen måte kan påvirke eller legge føringer for virksomheten, ikke kan bli forhåndsgodkjent.

- (15) Det følger av klagers vedtekter § 1 at organisasjonens formål er å bidra til et levende lokalsamfunn ved å skape møteplasser og tilrettelegge for et mangfold av aktiviteter og oppdrag i tråd med lokale forutsetninger og befolkningens interesser. Gjennom målrettet samarbeid med Løten kommune, lokalt næringsliv, frivillige lag og foreninger, formidles det frivillig hjelp til de som har behov for det. Klager tilbyr et supplement til kommunens tjenester innenfor et folkehelseperspektiv, der forebygging og helsefremming er i fokus.
- (16) Det følger av klagers årsmelding for 2022 at organisasjonen daglig kjører ut mat til 157 brukere i kommunen. Lotterinemnda forstår det slik at maten bestilles og betales gjennom Løten kommune, og at det er kommunen som inngår avtalen med den enkelte bruker om levering av mat. På Løten kommunes hjemmeside fremgår det at avtale om matlevering er et abonnement om matlevering. Det er personer med særlige hjelpebehov på grunn av sykdom, funksjonshemming, alder eller av andre årsaker, som kvalifiserer for tjenesten. Brukere som kvalifiserer for tjenesten, betaler en egenandel per matlevering. Prisen for tjenesten følger av Løten kommunes eget gebyrregulativ. Av gebyrregulativet fremgår det at brukerne betaler ti kroner til hjemmebasert omsorg/hjemmetjenesten. Løten kommune har i støtteskriv 10. desember 2024 opplyst om at de som kjører ut maten mottar kjøregodtgjørelse fra statens regulativ, og at det er denne egenandelen brukerne betaler for.
- (17) Slik saken er opplyst, legger Lotterinemnda til grunn at avtale om matutlevering tegnes gjennom kommunen, og at tilbudet hovedsakelig er et kommunalt servicetilbud fra Løten kommune. Bestilling og betaling håndteres av kommunen, og det er dermed kommunen som avgjør hvem som skal motta tjenesten og hvordan tjenesten skal organiseres. Løten kommune har i støtteskrivet opplyst at kommunen kan velge hvordan matutkjøringen skal organiseres. Nemnda legger til grunn at Løten kommune gjennom avtalen med brukerne, kan påvirke eller legge føringer for virksomheten.
- (18) Klager har vist til at organisasjonens matutkjøring kun skjer til hjemmeboende uten særskilte helserelaterte behov, mens Løten kommune selv kjører ut mat til rundt 40 andre hvor helsehjelp er nødvendig.
- (19) Lotterinemnda bemerker at uavhengig av om matutleveringen for den enkelte bruker er ivaretagelse av lovpålagt offentlig oppgave etter lov 24. juni 2011 nr. 30 (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-2, eller et servicetilbud fra Løten kommune, er det likevel kommunen som inngår avtalene med brukerne. Ordningen er derfor fortsatt organisert og administrert av kommunen.
- (20) Lotterinemnda legger etter dette til grunn at klagers virksomhet knyttet til matutkjøring til hjemmeboende utføres på vegne av Løten kommune ved at kommunen kan påvirke eller legge føringer for virksomheten, jf. pengespillforskriften § 38 sjette ledd.
- (21) Klager har vist til at matutkjøring til hjemmeboende bare er en del av organisasjonens samlede virksomhet. I den forbindelse vises det til årsrapporten for 2022, der klagers øvrige virksomhet omtales nærmere. Klager bistår blant annet med språktrening, handlehjelp og følgetjeneste, og arrangerer flere ulike lavterskel tilbud. Klager har ifølge årsrapporten nedlagt totalt 11 996 timer med frivillig innsats i 2022, hvor 9 750 av timene har gått med til matutkjøring. Klager viser til at det brukes mye tid på matutkjøring sammenlignet med de øvrige frivillige aktivitetene, fordi matutkjøringen foregår daglig gjennom hele året.

- (22) Ordlyden i pengespillforskriften § 38 sjette ledd tilsier at organisasjoner som utfører virksomhet som er organisert av eller på vegne av det offentlige, ikke kan forhåndsgodkjennes. Både pengespilloven og pengespillforskriften forutsetter imidlertid at organisasjoner kan forhåndsgodkjennes, selv om deler av virksomheten faller utenfor ordningen. Ordlyden og forarbeidene gir likevel begrenset veiledning når det gjelder spørsmålet om hva som skal til for at organisasjoner der deler av virksomheten utføres på vegne av det offentlig, kan forhåndsgodkjennes.
- (23) Lotterinemnda ser at klager tilbyr flere aktiviteter utover matutkjøring, og at det høye timeantallet som har gått med til denne aktiviteten sammenlignet med øvrig aktivitet, skyldes karakteren av virksomheten og avtalen med kommunen om daglig utkjøring til brukerne. Nemnda har likevel kommet til at når over 80 prosent av klagers frivillige innsats er knyttet til virksomhet som utføres på vegne av det offentlige etter forskriften § 38 sjette ledd, er ikke omfanget av den øvrige aktiviteten tilstrekkelig til at organisasjonen kan få forhåndsgodkjenning.

Konklusjon

- (24) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur